

A 1-1

POROVNÁNÍ POSLÁNÍ, STRUKTURY A ČINNOSTÍ RAD PRO VÝZKUM A INOVACE

30. září 2013

Tato zpráva byla vypracována v rámci veřejné zakázky Úřadu vlády „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“.

Autor:

Ing. Michal Pazour, Ph.D. (pazour@tc.cz)

OBSAH

Shrnutí.....	4
1 Úvod.....	5
2 Postavení rady v systému	6
2.1 Zřízení rady	6
2.2 Poslání	6
2.3 Vymezení úlohy mezi orgány řízení a implementace výzkumné a inovační politiky.....	6
3 Struktura rady a ustavení jejích členů	9
3.1 Složení	9
3.2 Ustavení členů rady	10
3.3 Odborné orgány rady	10
4 Hlavní činnosti rady.....	11
5 Závěry a doporučení.....	17
Odkazy na informační zdroje	19

Shrnutí

- Cílem předkládané studie je **příspěť k diskusi o možných dílčích úpravách ve složení, resp. pravomocích Rady pro výzkum, vývoj a inovace** v návaznosti na zkušenosti s fungováním obdobných rad v zahraničí.
- Úloha a fungování Rady pro výzkum, vývoj a inovace jsou **srovnány s finskou Radou pro výzkum a inovace a rakouskou Radou pro výzkum a technologický rozvoj**, jejichž základním posláním je stejně jako v případě Rady pro výzkum, vývoj a inovace poradní úloha vládě v otázkách výzkumu, technologického rozvoje a inovací.
- Ve studii jsou porovnány jednotlivé aspekty vymezující postavení rad pro výzkum a inovace v národních inovačních systémech, vnitřní strukturu rad a jejich složení z hlediska zastoupení ministerstev a odborníků z výzkumu a inovací a v neposlední řadě hlavní aktivity, které tyto rady plní.
- Nejvýznamnějším závěrem předloženého srovnání je skutečnost, že **složení rady musí odpovídat jak jejímu poslání, tak i skutečné úloze v systému tvorby a implementace výzkumné a inovační politiky**.
- Zkušenost z Rakouska ukazuje, že složení Rady pro výzkum a technologický rozvoj ryze z odborníků je v souladu s úlohou poradního orgánu, jehož výstupy mají doporučující charakter. Výkonnou úlohu v rakouském systému řízení výzkumu a inovací mají příslušná ministerstva, která navíc mají v Radě pro výzkum a technologický rozvoj své zastoupení, byť bez hlasovacího práva.
- Naproti tomu finská Rada pro výzkum a inovace, která má významnější roli při formulování výzkumné a inovační strategie Finska a zejména pak při přípravě rozpočtu na výzkum a inovace, je tvořena z poloviny členy vlády.
- Klíčovým doporučením, které z této srovnávací ministudie vyplývá, je **potřeba dosáhnout souladu mezi složením Rady pro výzkum, vývoj a inovace a její úlohou v systému tvorby a implementace výzkumné a inovační politiky**.
- První možností, jak k tomu lze dospět, je zachování současného složení Rady pro výzkum, vývoj a inovace, doprovázené oslabením úlohy Rady v oblastech přípravy Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací, přípravy rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace (včetně střednědobého výhledu), hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů, zpracování stanovisek k žádosti o povolení výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách. V tomto případě by se jednalo o časově poměrně náročné kroky vyžadující zásadnější úpravy zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů.
- Druhou možností je zachování současného rozsahu aktivit a kompetencí Rady doprovázené posílením zastoupení ministerstev v Radě. Konkrétně by bylo potřebné, aby se členy Rady stali zástupci MŠMT a MPO, dále by měly být v Radě zástupci dalších poskytovatelů institucionální a účelové podpory (včetně GA ČR a TA ČR) a minimálně k otázkám přípravy rozpočtu i zástupci ministerstva financí. Tato varianta by vyžadovala jen nepatrné úpravy ve znění zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů.

1 Úvod

Prvním z devíti cílů Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 – 2015 (NP VaVal) bylo zavedené strategického řízení výzkumu, vývoje a inovací na všech úrovních. K posílení strategického řízení v této oblasti na národní úrovni mělo přispět zřízení jednoho koordinačního orgánu na ústřední úrovni státní správy s odpovědností za celou oblast výzkumu, vývoje a inovací. Koordinační orgán měl vzniknout v roce 2013 transformací Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Hlavní úlohou nového koordinačního orgánu měla být především koordinace aktivit ústředních orgánů státní správy v oblasti výzkumné a inovační politiky, dále předkládání návrhů na alokaci výdajů ze státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace a stanovování prioritních směrů pro zacílení veřejné podpory aplikovaného výzkumu. Nový koordinační orgán měl být složen z předních odborníků základního a aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací.

V průběhu let 2010 až 2012 byly pro potřeby Rady pro výzkum, vývoj a inovace, resp. její sekretariát zpracovány tři podkladové studie zaměřené na posouzení možností transformace Rady pro výzkum, vývoj a inovace na koordinační orgán a pro zvýšení efektivity strategického řízení výzkumné a inovační politiky na národní úrovni.¹ Návrhy na uspořádání systému řízení v oblasti výzkumu, vývoje a inovací na národní úrovni se zabývaly také podklady pro 5. Kulatý stůl o financování vědy zpracované na podzim roku 2009.² Změny v systému tvorby a implementace výzkumné a inovační politiky doporučují také závěry Mezinárodního auditu systému výzkumu, vývoje a inovací předložené v roce 2011.³ Z klíčových strategických dokumentů je záměr na vytvoření koordinačního orgánu uveden také ve Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti a v Národní inovační strategii. Také Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 – 2015 s výhledem do roku 2020 věnuje posílení koordinačních mechanismů v systému řízení výzkumu a inovací významnou pozornost. Konkrétně tato Aktualizace usiluje o posílení strategicko-koncepční úlohy Rady pro výzkum, vývoj a inovace při současném posílení úlohy MŠMT jako ústředního orgánu pro výzkum a vývoj a ustavení MPO ústředním orgánem státní správy pro inovace. Také další poskytovatelé institucionální podpory by měli hrát významnější roli při alokaci institucionální podpory a souvisejícím hodnocení příslušných výzkumných organizací.

Zaměření cílů a aktivit Aktualizace NP VaVal naznačuje určitou úpravu plánu NP VaVal na ustavení jediného kompetenčně silného koordinačního orgánu pro výzkumnou a inovační politiku. Přesto i Aktualizace NP VaVal ukládá úkol, připravit návrhy na úpravu struktury a systému řízení výzkumu, vývoje a inovací v ČR. Cílem této studie je přispět k diskusi o možných úpravách tohoto systému v návaznosti na zkušenosti s fungováním obdobných rad v zahraničí. K porovnání úlohy a fungování Rady pro výzkum, vývoj a inovace byla na základě předchozího rozboru činností a pravomocí zahraničních rad pro výzkum a inovace vybrány dvě rady, jejichž základním posláním je stejně jako v případě Rady pro výzkum, vývoj a inovace poradní úloha vládě v otázkách výzkumu, technologického rozvoje a inovací. Konkrétně se jedná o finskou Radu pro výzkum a inovace a rakouskou Radu pro výzkum a technologický rozvoj.

Ve studii jsou srovnány jednotlivé aspekty vymezující postavení jednotlivých rad v národních inovačních systémech, vnitřní strukturu rad a jejich složení z hlediska zastoupení ministerstev a

¹ Pazour, Kučera (2010, 2011, 2012).

² Pazour, Kučera, Klusáček (2009).

³ Arnold, Mahieu, Horvath (2011).

odborníků z výzkumu a inovací a v neposlední řadě hlavní aktivity, které tyto rady plní. Struktura studie je zvolena tak, aby bylo možné jednotlivá hlediska fungování rad bezprostředně srovnat.

2 Postavení rady v systému

2.1 Zřízení rady

Rada pro výzkum, vývoj a inovace byla zřízena zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

Rada pro výzkum, vývoj a inovace pokračuje v činnosti Rady vlády České republiky pro výzkum a vývoj, zřízené v roce 1992 zákonem č. 300/1992 Sb., o státní podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů.

Rada pro výzkum a inovace je nástupcem Rady pro vědní a technologickou politiku, která byla zřízena v roce 1987 usnesením vlády 934/1986. Pod novým názvem Rada pro výzkum a inovace působí od 1. ledna 2009.

Rada pro výzkum a technologický rozvoj byla zřízena zákonem o podpoře výzkumu a technologického rozvoje v červenci 2000 (§ 17 FTFG). Od září 2004 má Rada vlastní právní subjektivitu (samostatná právnická osoba podle veřejného práva).

2.2 Poslání

Rada pro výzkum, vývoj a inovace je odborným a poradním orgánem vlády pro oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací zabezpečujícím činnosti vymezené zákonem.

Rada pro výzkum a inovace je poradním orgánem vlády a jednotlivých ministerstev v oblasti výzkumu, technologií a inovací. Spolupracuje s vládou a ministerstvy při hodnocení dopadů výzkumné a inovační politiky. Rada je odpovědná za strategický rozvoj a koordinaci finské vědecko-technologické politiky a celého národního inovačního systému.

Rada pro výzkum a technologický rozvoj je ústředním strategickým poradním orgánem vlády ve všech otázkách výzkumné, technologické a inovační politiky. Rada se podílí na formulaci strategie Rakouska v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a naplňování této strategie průběžně monitoruje.

2.3 Vymezení úlohy mezi orgány řízení a implementace výzkumné a inovační politiky

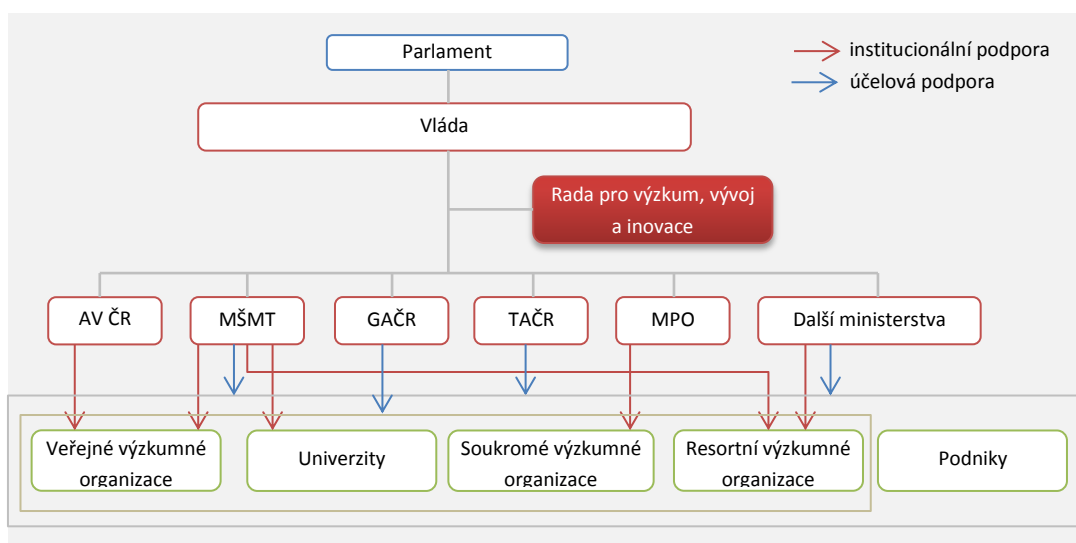
Přestože ústředním orgánem státní správy s odpovědností za výzkum a vývoj je podle zákona (č. 2/1969 Sb. a č. 130/2002 Sb.) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, dominantní postavení v systému řízení výzkumné a inovační politiky má Rada pro výzkum, vývoj a inovace, která předkládá vládě klíčové dokumenty související se strategickým směřováním výzkumu a inovací, s financováním výzkumu a inovací i s hodnocením výzkumných organizací a programů výzkumu, vývoje a inovací. MŠMT odpovídá za

mezinárodní spolupráci ve výzkumu, rozvoj velkých infrastruktur pro výzkum a za podporu specifického výzkumu na vysokých školách. Přestože rozsah kompetencí ve výzkumu a vývoji je v případě MŠMT větší než u ostatních ministerstev, jeho postavení vůči Radě je obdobné jako v případě ostatních resortů poskytujících institucionální a účelovou podporu.

V ČR nebyl dosud ustaven ústřední správní úřad s odpovědností za inovace. Přesto se obecně respektuje, že takovým orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu, které odpovídá za průmyslovou politiku, rozvoj podnikání a podnikatelského prostředí (ustavení MPO ústředním správním úřadem pro inovace se předpokládá v některé z nejbližších novelizací zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů).

Rada pro výzkum, vývoj a inovace má tedy v současném systému řízení výzkumné a inovační politiky ČR výsadní postavení. Důležitou roli hraje i při obsazování předsednictva Grantové agentury ČR a Technologické agentury ČR, které na rozdíl od Finska a Rakouska nejsou podřízenými organizacemi příslušných ministerstev, nýbrž organizačními složkami státu s vlastní rozpočtovou kapitolou.

Zjednodušené schéma systému řízení výzkumu a inovací s vyznačením pozice Rady je uvedeno a následujícím obrázkem.

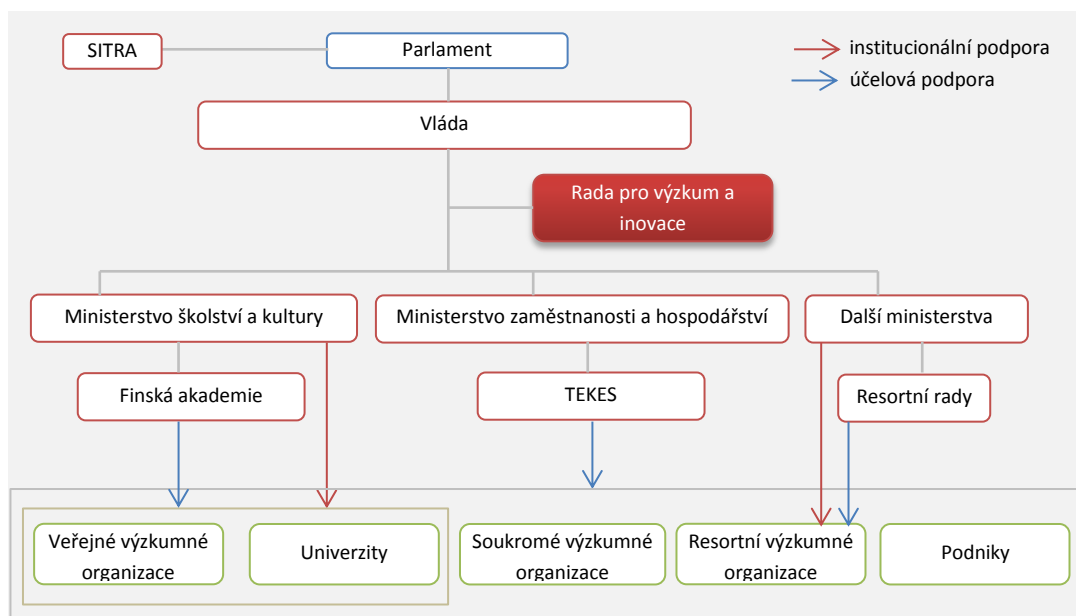

Ve Finsku je odpovědnost za výzkumnou a inovační politiku rozdělena mezi dvě ministerstva:

- Ministerstvo školství a kultury je odpovědné za politiku v oblasti vzdělávání, vědy, kultury, sportu, mládeže a mezinárodní spolupráci v těchto oblastech. Ministerstvo má dva ministry – ministra školství a vědy a ministra kultury a sportu.
- Ministerstvo pro zaměstnanost a hospodářství je odpovědné za strategii a politiku zaměstnanosti, průmyslovou a energetickou politiku a politiku pro inovace a technologie.

Rada pro výzkum a inovace odpovídá za koordinaci výzkumné a inovační politiky mezi těmito ministerstvy a dalšími ministerstvy a agenturami. Zjednodušené schéma postavení

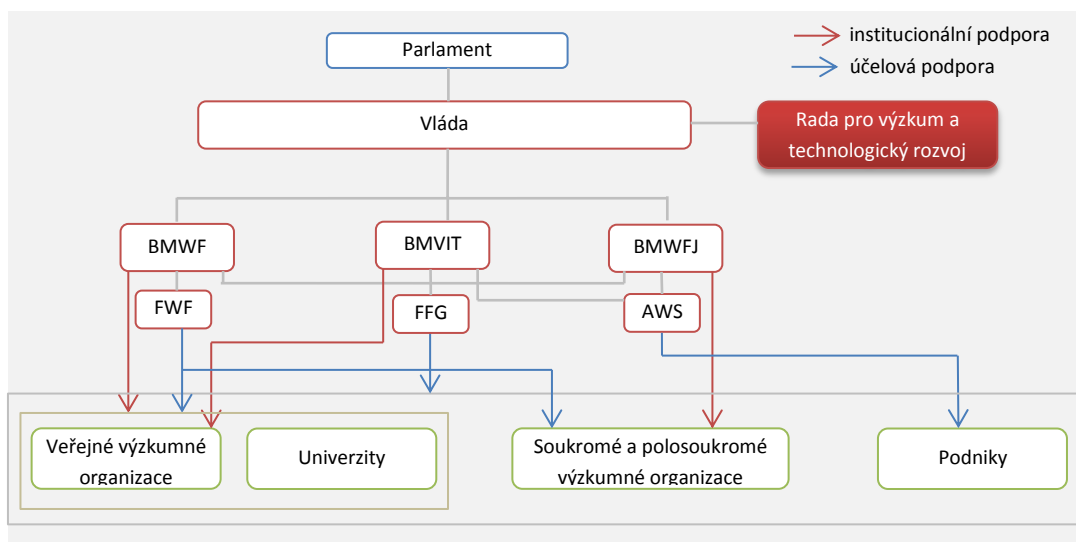
Rady ve finském systému řízení a implementace výzkumné a inovační politiky je uvedeno na následujícím obrázku.

V Rakousku za výzkumnou a inovační politiku odpovídají tři hlavní ministerstva:

- Ministerstvo vědy a výzkumu (BMWF), které vzniklo v roce 2007 transformací a restrukturalizací Ministerstva pro vzdělávání, vědu a kulturu a které je odpovědné za terciární vzdělávání a základní výzkum, tj. VŠ (univerzity i techniky) a instituce neuniverzitního výzkumu, jako je například Rakouská akademie věd nebo Výzkumná společnost Ludwiga Boltzmann, kterým poskytuje institucionální podporu. Ministerstvo je dále odpovědné za Fond na podporu vědeckého výzkumu (FWF).
- Ministerstvo dopravy, inovací a technologií (BMVIT), které odpovídá především za podporu převážné části aplikovaného výzkumu a za financování tematicky zaměřených technologických programů. Ministerstvo také poskytuje institucionální podporu pro Rakouská výzkumná centra (ARC), jejichž je spoluvlastníkem. Ministerstvo vlastní 50% podíl v implementační Agentuře na podporu výzkumu (FFG), která podporuje většinu aplikačně orientovaného výzkumu, a přes 50 % podílu má v agentuře AWS.
- Ministerstvo hospodářství, rodiny a mládeže (BMWFJ), které podporuje fungování subjektů a institucí rakouské inovační infrastruktury vytvářející podmínky pro rozvoj inovačních malých a středních podniků. Ministerstvo je odpovědné za alokaci finančních prostředků na ostatní ministerstva a jeho prostřednictvím jsou přímo poskytovány finanční prostředky také na některé výzkumné instituce, jako je například Ústav pokročilých studií (IHS) či Rakouský ústav ekonomického výzkumu (WIFO). Ministerstvo zároveň připravuje programy na podporu technologického transferu, řízení inovací a mobilizace (rizikového) kapitálu pro vznik a počáteční rozvoj technologicky orientovaných podniků.

Rakouský systém řízení a implementace výzkumné a inovační politiky je poměrně složitý, velmi zjednodušené schéma s vyznačením postavení Rady pro výzkum a technologický rozvoj je uvedeno na následujícím obrázku.

3.1 Složení

3.1 Složení

RVVI má podle zákona 17 členů, včetně předsedy. Do RVVI jsou nominováni zejména přední odborníci základního výzkumu a aplikovaného výzkumu. Složení RVVI zpravidla reflektuje vyvážené zastoupení veřejného sektoru (vysokých škol, AV ČR, resortních a dalších výzkumných organizací) a podnikového sektoru. Funkční období členů RVVI je čtyřleté, přičemž každý může být jmenován nejvýše na dvě po sobě následující funkční období.

Rada pro výzkum a inovace má 20 členů. Předsedou rady je předseda vlády, místopředsedy rady pak ministr školství a vědy a ministr hospodářství. Dalšími 7 členy rady jsou ministři financí, kultury a sportu, obrany, zdravotnictví a sociálních věcí, životního prostředí, vnitra

a ministr veřejné správy místních samospráv. Dalších 10 členů rady tvoří zástupci výzkumu a inovací, tj. výzkumných ústavů, univerzit, podniků a také implementačních agentur Tekes a Finské akademie.

Členové rady, kteří jsou současně ministry, jsou jmenováni na dobu svého ministerského působení. Ostatní členové rady jsou jmenováni na období trvání vlády.

Kromě stálých členů má Rada také šest stálých expertů z řad ministerstev.

Rada pro výzkum a technologický rozvoj má ze zákona 8 členů s hlasovacím právem. Členy Rady s hlasovacím právem jsou významní odborníci z Rakouska i zahraničí, z oblasti univerzitního i mimo univerzitního (s vazbou na technologie a inovace) výzkumu. V současné době jsou dva členové ze zahraničí (Švýcarsko a Jižní Korea). Členové Rady jsou jmenováni na 5 let a mohou být jmenováni maximálně na dvě po sobě jdoucí období.

Kromě členů s hlasovacím právem má Rada další čtyři členy s poradním hlasem. Těmito členy jsou ministři vědy a výzkumu (BMBF), dopravy, inovací a technologií (BMVIT), financí (BMF) a hospodářství, rodiny a mládeže (BMWFJ).

3.2 Ustavení členů rady

Předsedu RVVI, který je členem vlády (zpravidla předsedou), jmenuje vláda. Členy RVVI jmenuje vláda na návrh předsedy RVVI. Předsednictvo RVVI je čtyřčlenné a kromě předsedy v něm jsou tři místopředsedové voleni tajnou volbou z řad členů RVVI.

Předsedou a místopředsedy Rady se stávají automaticky předseda vlády a příslušní ministři. Automatické členství v Radě má také ministr financí. Ostatní členové rady z řad ministrů jsou jmenováni vládou, přičemž jich může být maximálně šest. Zbývajících deset členů Rady je jmenováno rovněž vládou.

Čtyři členy s hlasovacím právem jmenuje Ministerstvo vědy a výzkumu, další čtyři členy jmenuje Ministerstvo dopravy, inovací a technologií. Předsedu rady volí členové Rady. Členy Rady s poradním hlasem jsou ministři nebo jimi pověřeni zástupci.

3.3 Odborné orgány rady

RVVI ustavuje tři odborné komise pro zpracování priorit VaVal - Odbornou komisi pro vědy živé přírody (OK ŽP), Odbornou komisi pro vědy neživé přírody a inženýrství (OK NŽP), Odbornou komisi pro společenské a humanitní vědy (OK SHV) – a dva další odborné a poradní orgány - Komisi pro hodnocení výsledků VO a ukončených programů (KHV) a Bioetickou komisi. Členové odborných a poradních orgánů jsou voleni RVVI a jmenováni předsedou RVVI. Působnost a činnost odborných a poradních orgánů je upravena jejich statutem a jednacím řádem.

Rada pro výzkum a inovace má dva podvýbory. Podvýbor pro vědu a vzdělávání, jehož předsedou je ministr školství a vědy, a podvýbor pro technologie a inovace, kterému předsedá ministr hospodářství. Členy jednotlivých podvýborů jsou členové Rady, případně

stálí experti Rady.

Rada pro výzkum a technologický rozvoj nemá ustaveny žádné odborné orgány nebo podvýbory.

4 Hlavní činnosti rady

Hlavní činnosti Rady pro výzkum, vývoj a inovace jsou vymezeny zákonem. Tyto činnosti lze strukturovat podle charakteru na strategické, rozpočtové, evaluační a poradní.

Mezi strategické činnosti Rady patří:

- příprava Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)
- zpracování priorit výzkumu, vývoje a inovací

V oblasti rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace je úlohou Rady:

- zpracování návrhu střednědobého výhledu podpory výzkumu, vývoje a inovací
- návrh výše celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace jednotlivých rozpočtových kapitol a návrh jejich rozdělení

Dále se Rada věnuje hodnocení programů a politik výzkumu, vývoje a inovací, kde jsou hlavními činnostmi:

- kontrola realizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací formou stanovisek k souladu programů VaV předložených poskytovateli s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací
- příprava Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů
- hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů podle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů
- zpracování pravidelných ročních analýz a hodnocení stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím
- úloha správce a provozovatele Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Z poradních činností Rady patří mezi hlavní:

- předkládání návrhů na členy předsednictva a předsedu Technologické agentury České republiky (TA ČR) a Grantové agentury České republiky (GA ČR)
- zpracování stanovisek k materiálům předkládaným vládě za oblast výzkumu, vývoje a inovací
- zpracování stanoviska k žádosti o povolení výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách

Úkoly Rada pro výzkum a inovace jsou vymezeny usnesením vlády (847/2005). V souladu

s tímto usnesením je úlohou Rady napomáhat vládě a jednotlivým ministerstvům při realizaci výzkumné a inovační politiky. Konkrétně je úkolem Rady:

- sledovat mezinárodní trendy v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a vyhodnocovat jejich potenciální dopad na výzkumný a inovační systém Finska
- připravovat návrhy pro vládu k řešení významných nedostatků a překážek rozvoje výzkumu a inovací
- reagovat na problémy týkající se rozvoje výzkumu a vzdělávání výzkumných pracovníků
- reagovat na problémy v rozvoji a využívání technologií a zpracovávat analýzy dopadu technologií
- zabývat se záležitostmi mezinárodního výzkumu a mezinárodní spolupráce ve VaV a technologiích
- připravovat návrhy na alokaci veřejných prostředků na VaV a inovace
- připravovat návrhy na úpravu legislativy pro výzkum, vývoj, inovace a výzkumně orientované vzdělávání

Úlohou Rady ve výše uvedených oblastech je iniciovat změny a připravovat návrhy pro vládu a jednotlivá ministerstva.

Rada vždy jednou za své funkční období (tj. období trvání vlády) zpracovává zprávu obsahující vizi a strategii pro rozvoj národního inovačního systému v období fungování Rady. Tato zpráva obsahuje také opatření, která by měla být v daném období realizována a návrh celkového objemu veřejných financí, které by měly být alokovány na výzkumu a vývoj, a hrubé rozdělení alokací na jednotlivé typy organizací a implementační agentury.

Hlavní úkoly Rady pro výzkum a technologický rozvoj jsou stanoveny zákonem o podpoře výzkumu a technologického rozvoje a všechny činnosti Rady mají v souladu s jejím posláním poradní povahu. Mezi hlavní úkoly Rady patří:

- poradní úloha pro vládu a její ministry ve všech otázkách týkajících se výzkumu, technologií a inovací
- zpracování návrhu dlouhodobé národní strategie výzkumu, vývoje a inovací a monitorování její implementace
- zpracování základních bodů pro národní programy výzkumu a vývoje a pro politiku podpory výzkumu, technologického rozvoje a inovací
- předkládání doporučení pro posílení rakouské pozice v mezinárodních programech a mezinárodní spolupráci
- zpracování doporučení pro zlepšení spolupráce mezi výzkumem a průmyslem
- zpracování návrhů pro monitorování všech výzkumných a technologicky orientovaných zařízení s účastí státu

Prakticky Rada zpracovává dlouhodobé strategie pro rozvoj výzkumného a inovačního

systému Rakouska (např. Strategie 2020 – Výzkum, technologie a inovace pro Rakousko), či jednotlivých tematicky orientovaných oblastí (např. Strategie pro energetický výzkum), a dále poskytuje dílčí doporučení k jednotlivým otázkám rakouské a evropské výzkumné a inovační politiky. Pro každý rok zpracovává Rada podrobný pracovní plán aktivit.

Schematické porovnání poslání a struktury rad

	ČR – RVVI	Finsko – RIC	Rakousko – FTE-Rat
Zřízení	Zákonem	Usnesením vlády	Zákonem
Právní subjektivita	Ne	Ne	Ano
Základní poslání	Odborný poradní orgán vlády pro oblast výzkumu, vývoje a inovací	Poradní orgán vlády a jednotlivých ministerstev v otázkách výzkumu, technologií a inovací, jejich využívání a při evaluacích. Rada je odpovědná za strategický rozvoj a koordinaci finské vědecko-technologické politiky a celého národního inovačního systému.	Ústřední strategický poradní orgán vlády ve všech otázkách výzkumné, technologické a inovační politiky.
Počet členů (z toho žen)	17 (2)	20 (8)	8 (5) hlasovací 4 (2) poradní
Složení	<ul style="list-style-type: none"> - Předseda vlády - 16 odborníků (vyvážené zastoupení sektorů) 	<ul style="list-style-type: none"> - Předseda vlády - 9 ministrů - 10 odborníků z výzkumu a inovací 	<ul style="list-style-type: none"> - 8 odborníků z výzkumu (i ze zahraničí) - 4 ministři (poradní hlas)
Ustavení členů	Vláda	Vláda	2 ministerstva (BMWF, BMVIT)
Odborné orgány	<ul style="list-style-type: none"> - Odborná komise pro vědy živé přírody - Odborná komise pro vědy neživé přírody a inženýrství - Odborná komise pro společenské a humanitní vědy - Komise pro hodnocení výsledků VO a ukončených programů - Bioetická komise 	<ul style="list-style-type: none"> - Podvýbor pro vědu a vzdělávání - Podvýbor pro technologie a inovace <p>Členy podvýborů jsou členové Rady či stálí experti Rady</p>	Žádné

Schematické porovnání hlavních činností rad

	ČR – RVVI	Finsko – RIC	Rakousko – FTE-Rat
Strategická úloha	<ul style="list-style-type: none"> - příprava Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ve spolupráci s MŠMT - zpracování priorit výzkumu, vývoje a inovací 	<ul style="list-style-type: none"> - stanovení vize a strategie pro rozvoj národního inovačního systému v období fungování Rady 	<ul style="list-style-type: none"> - zpracování návrhu dlouhodobé národní strategie výzkumu, vývoje a inovací - zpracování návrhu tematicky zaměřených strategií výzkumu, vývoje a inovací - zpracování základních bodů pro národní programy výzkumu a vývoje a pro politiku podpory výzkumu, technologického rozvoje a inovací
Příprava rozpočtu	<ul style="list-style-type: none"> - zpracování návrhu střednědobého výhledu podpory výzkumu, vývoje a inovací - zpracování návrhů výše celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace jednotlivých rozpočtových kapitol a návrh jejich rozdělení 	<ul style="list-style-type: none"> - zpracování návrhu na alokaci veřejných prostředků na VaV a inovace 	<ul style="list-style-type: none"> - zpracování doporučení k dlouhodobému financování výzkumu, technologií a inovací - zpracování doporučení k návrhu rozdělení finančních prostředků národní nadace pro výzkum, technologie a vývoj
Hodnocení a kontrola	<ul style="list-style-type: none"> - kontrola realizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací formou stanovisek k souladu programů VaV předložených poskytovateli s touto politikou - příprava Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů 	<ul style="list-style-type: none"> - sledování a vyhodnocování mezinárodních trendů v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a vyhodnocování jejich potenciálních dopadů na výzkumný a inovační systém Finska 	<ul style="list-style-type: none"> - zpracování návrhů pro monitorování všech výzkumných a technologicky orientovaných zařízení s účastí státu

	ČR – RVVI	Finsko – RIC	Rakousko – FTE-Rat
	<ul style="list-style-type: none"> - hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů podle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů - zpracování pravidelných ročních analýz a hodnocení stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím - úloha správce a provozovatele Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací 		
Poradní úloha	<ul style="list-style-type: none"> - předkládání návrhů na členy předsednictva a předsedu TA ČR a GA ČR - zpracování stanovisek k materiálům předkládaným vládě za oblast výzkumu, vývoje a inovací - zpracování stanoviska k žádosti o povolení výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách 	<ul style="list-style-type: none"> - návrhy na opatření v oblasti výzkumu, inovací a výzkumně orientovaného vzdělávání - návrhy na úpravu legislativy pro výzkum, vývoj, inovace a výzkumně orientované vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> - poradní úloha pro vládu a její ministry ve všech otázkách týkajících se výzkumu, technologií a inovací - předkládání doporučení pro posílení rakouské pozice v mezinárodních programech a mezinárodní spolupráci - zpracování doporučení pro zlepšení spolupráce mezi výzkumem a průmyslem

5 Závěry a doporučení

Tato srovnávací ministudie se zaměřila na porovnání struktury a fungování třech evropských rad pro výzkum a vývoj, které byly ustaveny jako poradní orgán vlády v otázkách výzkumu, technologického rozvoje a inovací – české Rady pro výzkum, vývoj a inovace, finské Rady pro výzkum a inovace a rakouské Rady pro výzkum a technologický rozvoj. Přestože základní poslání těchto rad je shodné, jejich struktura, složení a kompetence vykazují určité odlišnosti, které mohou být zároveň inspirativní pro lepší ukotvení Rady pro výzkum, vývoj a inovace v národním výzkumném a inovačním systému.

Zřejmě nejvýznamnějším závěrem předloženého srovnání je skutečnost, že složení rady musí odpovídat jak jejímu poslání, tak i skutečné úloze v systému tvorby a implementace výzkumné a inovační politiky. Jak ukazuje zkušenost z Rakouska, složení Rady pro výzkum a technologický rozvoj ryze z odborníků je v souladu s úlohou poradního orgánu, který napomáhá strategické orientaci výzkumu a inovací, který poskytuje odborný názor na dokumenty související s tvorbou a implementací výzkumné a inovační politiky a který iniciuje diskusi o změnách v národním inovačním systému. Výkonnou úlohu v systému řízení výzkumu a inovací však mají příslušná ministerstva, která navíc mají v Radě pro výzkum a technologický rozvoj své zastoupení, byť bez hlasovacího práva. Naproti tomu finská Rada pro výzkum a inovace, která má významnější roli při formulování výzkumné a inovační strategie Finska a zejména pak při přípravě rozpočtu na výzkum a inovace, je tvořena z poloviny členy vlády. Takové složení Rady, v jejímž čele je vždy předseda vlády a dva ministři resortů odpovědných za výzkum, vzdělání a inovace, a kde je jedním z členů vždy ministr financí, dává předpoklad pro zohlednění odborných i hospodářsko-politických hledisek při přípravě návrhu rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace.

V hrubém srovnání odpovídá úloha Rady pro výzkum, vývoj a inovace v systému tvorby a implementace výzkumné a inovační politiky spíše finské Radě pro výzkum a inovace, malé (resp. žádné) zastoupení ministerstev mezi hlasujícími členy rady přibližuje Radu pro výzkum, vývoj a inovace rakouské Radě pro výzkum a technologický rozvoj. Tato nekonzistence mezi úlohou rady ve výzkumném a inovačním systému na straně jedné a jejím složením na straně druhé se odráží v omezené schopnosti Rady pro výzkum, vývoj a inovace plnit úlohu strategicko-koncepčního orgánu a v její schopnosti účinně koordinovat výzkumnou a inovační politiku realizovanou na národní, regionální a mezinárodní úrovni.

Klíčovým doporučením, které z této srovnávací ministudie vyplývá, je potřeba **dosáhnout souladu mezi složením Rady pro výzkum, vývoj a inovace a její úlohou v systému tvorby a implementace výzkumné a inovační politiky**. K tomu lze dospět v zásadě dvěma způsoby:

1. První možností (směrem k „rakouskému modelu“) je zachování současného složení Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která je (s výjimkou předsedy) tvořena předními odborníky z výzkumu a inovací, doprovázené oslabením úlohy Rady především v následujících oblastech:
 - při přípravě Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací, která by měla být zpracována společně ústředními správními úřady odpovědnými za výzkum a inovace; Rada by měla zpracovávat návrh strategie pro výzkum a inovace, kterou by Národní politika výzkumu, vývoje a inovací reflektovala v konkrétních opatřeních;

- při přípravě rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace (včetně střednědobého výhledu), kde by měla Rada vydávat pouze doporučení k návrhům připraveným ústředními správními úřady odpovědnými za výzkum a inovace ve spolupráci s ministerstvem financí
- při hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů, které by mělo být plně v kompetenci ústředního správního úřadu pro výzkum a vývoj;
- při zpracování stanovisek k žádosti o povolení výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách, které by měl zpracovávat ústřední správní úřad pro výzkum a vývoj.

V této variantě by došlo k posílení úlohy správních úřadů, tj. MŠMT (pro výzkum a vývoj) a MPO (pro inovace – muselo by být nově upraveno). Jak je patrné z výčtu změn, jednalo by se o časově poměrně náročné kroky vyžadující zásadnější úpravy zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů.

2. Druhou možností (směrem k „finskému modelu“) je zachování současného rozsahu aktivit a kompetencí Rady doprovázené posílením zastoupení ministerstev v Radě. Konkrétně by bylo potřebné, aby se členy Rady stali zástupci MŠMT a MPO. Dále by měly být v Radě zástupci dalších poskytovatelů institucionální a účelové podpory (včetně GA ČR a TA ČR) a minimálně k otázkám přípravy rozpočtu i zástupce ministerstva financí. Tato varianta by vyžadovala jen nepatrné úpravy ve znění zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů.

Odkazy na informační zdroje

Arnold E., Mahieu B., Horvath A.: International Audit of Research, Development & Innovation in the Czech Republic. Final Report – Annex 2. R&D Governance in the Czech Republic. Technopolis Group, 2011.

Arnold, E.: International Audit of Research, Development & Innovation in the Czech Republic. Final Report - Synthesis Report. Technopolis Group, 2011.

Pazour M., Kučera Z., Klusáček K.: Návrh uspořádání budoucí „authority“ pro řízení systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Podklady pro 5. kulatý stůl o financování VaV v ČR. Technologické centrum AV ČR, 2009.

Pazour M., Kučera Z.: Role koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast výzkumu, vývoje a inovací. Studie Technologického centra AV ČR pro Úřad vlády ČR, 2010.

Pazour M., Kučera Z.: Role koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Studie Technologického centra AV ČR pro Úřad vlády ČR, 2011.

Pazour M., Kučera Z.: Návrhy na zefektivnění systému řízení výzkumu, vývoje a inovací v ČR. Studie Technologického centra AV ČR pro Úřad vlády ČR, 2012.

Internetové stránky rad (k 17.9.2013):

ČR: Rada pro výzkum, vývoj a inovace

<http://www.vyzkum.cz/>

Finsko: Rada pro výzkum a inovace

<http://www.minedu.fi/OPM/Tiede/tutkimus- ja innovaationeuvosto/?lang=en>

Rakousko: Rada pro výzkum a technologický rozvoj

<http://www.rat-fte.at/>